

AspIT

Projekthåndteringen og de foreløbige resultater i AspIT-projektets andet år

AspIT

Projekthåndteringen og de foreløbige resultater i AspIT-projektets andet år

2007

AspIT

© 2007 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Bemærk:

Danmarks Evalueringsinstitut sætter komma
efter Dansk Sprognævnns anbefalinger

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form
på: www.eva.dk

ISBN (www) 9788779583658

Indhold

1	Indledning	7
1.1	Kort om projektet	7
1.2	Formål med evalueringen	7
1.3	Dokumentation	8
2	Projekthåndteringen	11
2.1	Projektstyringen, herunder projektets målformuleringer	11
2.2	Projektets organisering	12
2.3	Dokumentation og evaluering af processer og resultater	13
2.4	Samarbejdet med eksterne aktører og interessenter	14
3	De foreløbige resultater	17
3.1	Uddannelsens indhold i forhold til dens formål og mål	17
3.2	Uddannelsens struktur og benyttede undervisnings- og arbejdsformer	18
3.3	Optagelse og overgang fra grundskolen	20
3.4	Gennemførelse og studieaktivitet	21
	Appendiks	
	Appendiks A: Oversigt over anbefalinger	23

1 Indledning

Denne evaluering er gennemført som en rekvireret opgave fra styregruppen for AsplT – en it-uddannelse for unge med Aspergers syndrom – og er den anden af i alt tre evalueringer i projektperioden.

Evalueringen er gennemført af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) ved evalueringskonsulent Poul Schjørring og evalueringsmedarbejder Martin Christensen.

Dette indledende kapitel gør rede for projektets baggrund, formålet med evalueringen og evalueringens dokumentationsmateriale.

1.1 Kort om projektet

Projekt AsplT har fået 9,7 millioner kr. over tre år til et forsøg med udvikling af en uddannelsesmodel for en erhvervsrettet it-uddannelse for unge med ASF-syndrom, herunder Aspergers syndrom. Projektet der begyndte i maj 2005 og slutter 31. december 2007, finansieres af Undervisningsministeriet via SATS-puljemidler til Vejle Erhvervsudvikling.

Uddannelsen som projektet sigter mod, henvender sig til unge med ASF-syndrom der interesserer sig for it. Uddannelsen er tænkt som en erhvervsrettet, fleksibel og individuelt opbygget ungdomsuddannelse der berettiger til SU. Uddannelsen skal have særligt fokus på at udvikle de unges personlige og sociale kompetencer sideløbende med udviklingen af de it-faglige kompetencer.

1.2 Formål med evalueringen

Formålet med evalueringen er at vurdere både projektets tilrettelæggelse og gennemførelse og dets indhold og resultater i form af de konkrete uddannelseselementer mv. der indtil nu er gennemført. Evalueringen skal identificere en række opmærksomhedspunkter og pege på vigtige forhold og prioriteringer i det videre projektforløb.

Evalueringen fokuserer på to hovedområder. Evalueringen skal vurdere:

- 1 Projekthåndteringen
- 2 Projektets foreløbige resultater.

I forhold til det første hovedområde – projekthåndteringen – inddrages følgende punkter:

- Projektstyringen, herunder projektets målformuleringer og eventuelle andre styringsdokumenter
- Projektets organisering, herunder styregruppe og daglig ledelse
- Løbende dokumentation og evaluering af processer og resultater i projektet
- Løbende information, dialog og samarbejde med eksterne aktører og interessenter.

I forhold til det andet hovedområde – projektets foreløbige resultater – inddrages følgende punkter:

- Uddannelsens indhold i forhold til dens formål og mål, herunder udvikling af elevernes faglige, personlige og sociale kompetencer og tilknytning til arbejdsmarkedet (specielt praktikpladser og løsning af opgaver for erhvervslivet)
- Uddannelsens struktur og benyttede undervisnings- og arbejdsformer
- Uddannelsens optag og overgangen fra grundskolen

- Gennemførelse og studieaktivitet, herunder arbejdet med personlige handlingsplaner for eleverne.

Projektet der evalueres, er et udviklingsprojekt hvor konturerne til den endelige uddannelse – projektets slutmål – skabes undervejs i projektforløbet. Der er altså endnu ikke tale om en uddannelse i en driftsfase, men om en række uddannelseselementer under afprøvning. Samtidig er det målet at der ved projektets afslutning er skabt en bæredygtig uddannelsesmodel der kan indgå i det etablerede ungdomsuddannelsessystem.

I overensstemmelse med projektets karakter forudsættes det ikke at samtlige punkter er på plads i en endelig form på tidspunktet for denne evaluering gennemførelse, men evalueringen indeholder en vurdering af hvor der skal gøres en indsats i forhold til at nå målet om en beskrevet uddannelsesmodel ved projektets udløb.

Evalueringen er gennemført med udgangspunkt i aktørers og interessenters erfaringer og vurderinger. Den inddrager anbefalingerne fra den første projektevaluering, men lægger vægt på et fremadrettet sigte.

1.3 Dokumentation

Evalueringen bygger på eksisterende og tilgængelige informationer (Desk Research) om alle væsentlige grundlags- og procesdokumenter og på kvalitative data der er indsamlet gennem interview med de væsentlige aktører, herunder elever, forældre, socialrådgivere, ansatte, ledelse og styregruppe, og interessenterne både i de afgivende led – dvs. i grundskolen – og blandt aftagerne – dvs. inden for erhvervslivet.

Interviewene er gennemført på baggrund af en spørgeguide der er udarbejdet af EVA og godkendt af projektchef Ole Bay Jensen. Nedenfor følger en oversigt over evalueringens dokumentation og de anvendte metoder til dokumentationsindsamling og deres formål.

Metode til dokumentationsindsamling	Formål
Desk research: projektbeskrivelse, organisationsbeskrivelse og andre væsentlige styrings- og procesdokumenter	At skabe overblik over grundlag, proces og delresultater.
Enkeltinterview med projektlederen	A) At få beskrivelser og vurderinger af projektstyring og projektforløb, herunder arbejdet med at opsamle og udnytte erfaringer fra tidligere faser i projektet. B) At få beskrivelser og vurderinger af afprøvede uddannelseselementer og det løbende arbejde med at opbygge en uddannelsesmodel.
Minigruppeinterview med de tre interne undervisere	A) At få beskrivelser og vurderinger af projektstyring og projektforløb, herunder arbejdet med at opsamle og udnytte erfaringer fra tidligere faser i projektet. B) At få beskrivelser og vurderinger af afprøvede uddannelseselementer og det løbende arbejde med at opbygge en uddannelsesmodel.
Minigruppeinterview med styregruppen, herunder formanden	A) At få beskrivelser og vurderinger af projektstyring og projektforløb, herunder arbejdet med at opsamle og udnytte erfaringer fra tidligere faser i projektet. B) At få beskrivelser og vurderinger af afprøvede uddannelseselementer og det løbende arbejde med at opbygge en uddannelsesmodel.
To interview med elever og forældre fra hhv. hold 1, 2 og 3	At få indblik i elevernes behov, forventninger og vurderinger i forhold til uddannelsen.

Fortsættes næste side ...

... fortsat fra forrige side

Minigruppeinterview med tre repræsentanter fra erhvervslivet, herunder en repræsentant fra det it-faglige uddannelsesudvalg (eksterne aktører/interessenter)	At få indblik i gruppens vurderinger af uddannelsens tilrettelæggelse, gennemførelse og perspektiver i relation til elevernes muligheder på arbejdsmarkedet og eventuelt med henblik på videreuddannelse i forlængelse af AspIT-modellen.
Telefoninterview med den pædagogiske vejleder	A) At få beskrivelser og vurderinger af projektstyring og projektførelse med udgangspunkt i den pædagogiske vejleders rolle i uddannelsen. B) At få beskrivelser og vurderinger af afprøvede uddannelseselementer og det løbende arbejde med at opbygge en uddannelsesmodel med udgangspunkt i den pædagogiske vejleders rolle i uddannelsen.
Telefoninterview med repræsentanter fra tre af de skoler der har afgivet elever til AspIT	At få indblik i gruppens erfaringer med og vurderinger af arbejdet med at sikre overgangen fra grundskolen til AspIT.
Telefoninterview med fire socialrådgivere. Gruppen har erfaringer fra flere hold	At få indblik i gruppens vurderinger af uddannelsens tilrettelæggelse, gennemførelse og perspektiver i relation til elevernes situation og behov.
Telefoninterview med to repræsentanter fra uddannelsessektoren	At få indblik i gruppens vurderinger af uddannelsens tilrettelæggelse, gennemførelse og perspektiver i relation til elevernes muligheder på arbejdsmarkedet og eventuelt med henblik på videreuddannelse i forlængelse af AspIT-modellen.

Projektchef Ole Bay Jensen havde ansvaret for at indkalde og samle interviewpersonerne. Interviewene forløb som planlagt og var præget af stort engagement og åbenhed fra deltagernes side.

Dokumentationen modsvarer kravene i projektbeskrivelsen. Dog blev den pædagogiske vejleder interviewet telefonisk i stedet for at deltage i et minigruppeinterview, og der deltog kun interne undervisere i minigruppeinterviewet med medarbejderne. Til gengæld dækker telefoninterviewet med repræsentanter fra uddannelsessektoren også de eksterne underviseres perspektiv.

Samlet vurderer EVA at dokumentationen – dvs. proces- og styringsdokumenterne og interviewreferaterne – udfylder rammerne for evalueringen og er velegnet til at belyse projektet med udgangspunkt i aktørernes og interessenternes egne erfaringer og vurderinger.

2 Projekthåndteringen

Dette kapitel gør rede for projekthåndteringen. Kapitlet beskriver indledningsvist projektstyringen. Dernæst gennemgås projektets organisering og den løbende dokumentation og evaluering af processer og resultater i projektet. Til sidst beskæftiger kapitlet sig med den løbende information, dialogen og samarbejdet med eksterne aktører og interessenter.

2.1 Projektstyringen, herunder projektets målformuleringer

EVA's første evaluering af AspIT konkluderede at projektbeskrivelsen ikke i sig selv er tilstrækkelig som styringsredskab. Fx pegede evalueringsrapporten på at de involverede personer beskrev flere forskellige uddannelsesmodeller som projektet sigtede efter, og at de også havde forskellige opfattelser af hvilke konkrete mål projektet skulle opfylde. På den baggrund anbefalede EVA bl.a. at AspIT skabte overblik over de mulige formål og uddannelsesmodeller, og at overblikket blev brugt til at styrke projektets mål og opstille delmål. EVA anbefalede desuden at AspIT udarbejdede halvårlige handlingsplaner der fastlagde retningen for projektets forskellige faser.

AspIT har fulgt op på anbefalingerne om målformulering. Først og fremmest har styregruppen og projektchefen formuleret et dokument med beskrivelse af projektets formål, leverancemål og succeskriterier.

Både leverancemålene og succeskriterierne er meget ambitiøse og sigter mod resultater ved projektets afslutning. Leverancemålene indeholder krav om dels en undervisningsmodel, dels en række konkrete produkter og ydelser – fx et personligt AspIT-CV og en model for efteruddannelse af undervisere og socialpædagoger. Et af succeskriterierne fastslår at 30 % af eleverne inden projektperiodens afslutning enten skal have opnået ansættelse på arbejdsmarkedet eller være optaget på et ordinært uddannelsesforløb hvor det indgår som et væsentligt element. At AspIT er SU-berettiget er et andet succeskriterium.

Ifølge projektchefen har udarbejdelsen af styringsdokumentet forløbet roligt idet usikkerhed om projektets mål er fjernet. Projektchefen vurderede at der nu er skabt overensstemmelse mellem styregruppens, projektchefens og undervisernes forventninger. Projektchefen nævnte samtidig at målene i dokumentet hjælper AspIT til at fastholde sine mål, også selvom det fx ikke er nemt at få eleverne i praktik.

Af interviewet med styregruppen fremgik det at der fortsat er usikkerhed om projektets mål. I forhold til projektets overordnede sigte pegede styregruppen i interviewet både på at AspIT vil udarbejde et koncept for en uddannelse og etablere en permanent uddannelse. Samtidig har AspIT ikke formuleret konkrete mål for den resterende del af projektperioden.

Skab klare og konkrete mål

At der fortsat er usikkerhed om projektets overordnede sigte, hænger efter alt at dømme sammen med at projektet hele tiden udvikler sig, og at der både internt i organisationen og eksternt er fokus på hvordan projektet kan videreføres når projektperioden udløber. Usikkerheden kan imidlertid betyde at projektet bevæger sig i flere forskellige retninger, og at indsatserne bliver for spredte.

Manglende mål for AspIT i slutfasen betyder at det er uklart hvad projektet skal nå og hvordan – og hvornår projektet skal nå det. Det er altså vigtigt at være opmærksom på at arbejdet med at fastsætte mål ikke kun handler om at formulere mål, men også om at prioritere mål og om at

nytte målene til en tidsplan. Målsætning er også en forudsætning for at vurdere om projektet når det som det har sat sig for, dvs. at det er ikke muligt at vurdere målopfyldelsen uden klare og konkrete mål.

EVA anbefaler

- at projektets sigte og overordnede mål tydeliggøres for alle der er tilknyttet projektet, og at der på den baggrund formuleres klare og konkrete mål for den sidste del af projektperioden. I den forbindelse bør det overvejes om ambitionsniveauet for såvel projektets leverancemål som succeskriterier er sat for højt, fx succeskriterierne om at AspIT uddannelsen er SU berettiget, og at 30 % af eleverne inden afslutningen af projektperioden enten skal have opnået ansættelse på arbejdsmarkedet eller være optaget på et ordinært uddannelsesforløb hvor it indgår som et væsentligt element. Når uddannelsen formulerer mål der på forhånd er uden for rækkevidde, er der en betydelig risiko for at ingen af dem nås.

2.2 Projektets organisering

AspIT var ifølge den første evaluering af projektet karakteriseret ved at være iværksat inden rammerne for projektet var etableret. Organiseringen er derfor først kommet på plads undervejs i projektet.

Organisationen bag AspIT består nu af en styregruppe, en projektgruppe, et it-fagligt uddannelsesudvalg og en initiativgruppe. Ses der på tværs af grupperne, er der en række gengangere blandt medlemmerne i grupperne.

Styregruppen der mødes hvert kvartal, har det overordnede ansvar for projektet idet gruppen sikrer sig at projektet overholder sine forpligtelser og har den fornødne fremdrift. Projektgruppen består af en projektchef der fungerer som daglig leder, tre interne undervisere, tre deltidsansatte undervisere, en socialpædagogisk vejleder og en sekretær. Det it-faglige uddannelsesudvalg består primært af repræsentanter fra virksomheder. Udvalget der mødes hvert halve år, har til opgave at rådgive om it-fagligt indhold. Endelig er der som nævnt initiativgruppen der består af initiativtagerne til projektet, og som ligeledes mødes hvert halve år.

Interviewene med styregruppens medlemmer og projektchefen viste at styregruppen i høj grad har defineret sin rolle i forhold til projektets første fase. Styregruppen er trådt mere i baggrunden fordi "projektet kører". Ifølge styregruppen betyder fremdriften i projektet at behovet for styregruppens indblanding nu er mindre.

Af interviewene fremgik det desuden at to tiltag har bidraget positivt til at fastlægge styregruppens arbejde. Dels er der udarbejdet et skriftligt kommissorium for styregruppen, dels holder to af styregruppens medlemmer formøde med projektchefen. På formøderne sparrer styregruppemedlemmerne med projektchefen. Konstruktionen betyder at styregruppen til alles tilfredshed kan koncentrere sig om de mere overordnede linjer i projektet, samtidig med at projektchefen har adgang til konsulentbistand regelmæssigt.

Rollefordelingen internt i projektgruppen og mellem projektgruppen og de øvrige grupper og udvalg er ikke beskrevet. Men af interviewene fremgik det tydeligt at projektchefen er den gennemgående person og dermed den person der binder organisationen sammen. Til gengæld synes der ikke at være nogen kontakt mellem fx styregruppen og underviserne eller mellem styregruppen og den socialpædagogiske vejleder.

Med hensyn til det it-faglige uddannelsesudvalg pegede projektchefen på at medlemmerne af udvalget spiller en vigtig rolle i forhold til at formidle kontakt til og optræde som rollemodeller for virksomheder der er relevante som samarbejdspartnere for AspIT. Desuden har udvalget vejledt om uddannelsens tilrettelæggelse, herunder hvad AspIT skulle satse på it-mæssigt.

Skab fora med tydelige roller og et skriftligt grundlag

AspIT er et forsøgsprojekt der understøttes af en organisation af et overskueligt omfang. Både projektets karakter og størrelse har betydning for hvad der kan forventes med hensyn til projektets grad af formalisering når udbyttet skal stå mål med ressourceforbruget. Men samtidig er det afgørende at et projekt der sigter mod at etablere en uddannelsesmodel, kan gøre rede for den organisation der er etableret, og hvordan denne organisering understøtter uddannelsesmodellen.

En større grad af formalisering kan desuden bidrage til at skabe et overblik der kan bruges til at effektivisere og skabe større og mere frugtbare miljøer fordi nogle grupper slås sammen. Her tænkes på at AspIT har etableret en sparringsfunktion både i regi af de formøder der holdes i forbindelse med møderne i styregruppen, og af det it-faglige udvalg. Projektet har også etableret en initiativgruppe der mødes hvert halve år, samtidig med at der holdes årsmøder for AspIT's interessenter. Endvidere er en række personer tilknyttet organisationen med flere parallelle funktioner.

EVA anbefaler

- at AspIT etablerer et skriftligt grundlag der beskriver organisationen, og at AspIT overvejer hvilke fora der skal videreføres for at tilstrækkelig viden, kompetencer og netværk er til stede i organisationen og udnyttes effektivt.

2.3 Dokumentation og evaluering af processer og resultater

Af interviewene fremgik det at organisationen holder to typer møder hvor projektchefen, de interne undervisere og den socialpædagogiske vejleder deltager. Den ene type er personalemøder der fokuserer på driftmæssige spørgsmål. Personalemøderne holdes en gang om ugen og er af to timers varighed. Den anden type er projektmøder der fokuserer på udvikling. Projektmøderne finder sted hver anden uge og er af en dags varighed. Ifølge interviewene omfatter "driftmæssige spørgsmål" problemer der skal løses her og nu. "Udvikling" dækker over både diskussioner af elevernes udvikling og udvikling af undervisningen. Ud over afholdelsen af formaliserede møder pegede projektchefen på at han altid kan "pifte ned ad gangen" hvis der skal ændres noget.

Elevernes udvikling er dokumenteret i mapper for hver elev. Evaluering af undervisningen gennemføres løbende hvor den enkelte underviser noterer elevernes udvikling. Desuden har der efterhånden været flere gennemløb af uddannelsens første moduler der har ført til en række justeringer. Der tages referat både af personalemøderne og projektmøderne.

Mens der er tæt kontakt mellem projektchefen og den faste stab, viste interviewene at de eksterne undervisere kun er løst knyttet til projektet. Dels har det første hold fra AspIT deltaget i undervisningen i programmering på datamatikeruddannelsen på Vejle Handelsskole, dels har den ene af underviserne undervist i programmering på AspIT-uddannelsen. Der er samlet mundtligt op på underviserens erfaringer.

Der er som nævnt heller ingen kontakt mellem styregruppen og de interne undervisere og den socialpædagogiske vejleder. Men styregruppen diskuterer projektets udvikling med projektchefen i forbindelse med deres møder.

Derudover gennemføres der årlige eksterne evalueringer af EVA – hvoraf denne evaluering er den anden – som sendes til Undervisningsministeriet, samtidig med at der aflægges regnskab.

Sæt fokus på tilrettelæggelsen af uddannelsen

AspIT afsætter mange ressourcer til opfølgningen på og diskussionen af udviklingen i projektet. Det sker først og fremmest på projektmøderne hvor undervisningens tilrettelæggelse og gennemførelse og elevernes udvikling diskuteres med udgangspunkt i den daglige pædagogiske praksis og den dokumentation der er indsamlet omkring praksis. Udviklingen i projektets overordnede linjer diskuteres i styregruppen der også tager stilling til projektets næste skridt. Styregruppen har

fx forholdt sig til spørgsmålet om hvorvidt AspIT stadig skulle optage elever selvom projektperioden nærmer sig sin afslutning.

Derimod er det ikke tydeligt at AspIT i samme grad arbejder med uddannelsens tilrettelæggelse. Desuden synes spørgsmålet om uddannelsens tilrettelæggelse i høj grad at være overladt til projektchefen. Der mangler fokus på hvordan uddannelsen tilrettelægges, herunder hvilken dokumentation der kan understøtte fokus.

I forhold til at udvikle uddannelsesmodellen og forløbene på AspIT kan det undre at de eksterne underviseres erfaringer ikke inddrages mere eksplicit. Derudover er det vigtigt at AspIT skelner tydeligt mellem diskussioner og evalueringer af elevernes udbytte og diskussioner og evalueringer af undervisningen. Begge typer diskussioner og evalueringer er vigtige, men de har hver sit formål. En tydelig skelnen kan bidrage til at AspIT bedre kan sætte ord på hvad der har betydning for den enkelte elevs udvikling. Endvidere kan denne skelnen bidrage til at skabe større klarhed over hvad der fungerer i projektet i forhold til konkrete uddannelsesforløb, og hvilke erfaringer der kan overføres til den uddannelsesmodel som projektet sigter mod.

EVA anbefaler

- at AspIT sætter fokus på hvordan uddannelsen tilrettelægges. AspIT bør i den forbindelse overveje hvilken dokumentation der kan understøtte dette arbejde, og hvordan det kan gøres til et fælles anliggende.

- at de eksterne undervisere i højere grad inddrages i udviklingen af uddannelsesmodellen og forløbene på AspIT. Ud over at have kendskab til AspIT har lærerne en eksternt synsvinkel på projektet, og de kan sammenligne AspIT med eksisterende uddannelser der ligeledes har fokus på it.

- at AspIT skelner tydeligt mellem diskussioner og evalueringer af elevernes udbytte og diskussioner og evalueringer af undervisningen for bedre at kunne udnytte potentialet i de forskellige typer.

2.4 Samarbejdet med eksterne aktører og interessenter

Afsnit 2.2 beskrev organisationen bag AspIT, dvs. projektgruppen, styregruppen, initiativgruppen og det it-faglige uddannelsesudvalg. Dette afsnit belyser den løbende information, dialogen og samarbejdet med eksterne aktører og interessenter.

Antallet af eksterne aktører og interessenter er omfattende. Man kan skelne mellem aktører og interessenter der på forskellig vis er en del af den praktiske gennemførelse af projektet, og aktører og interessenter der bidrager mere indirekte til projektet. Til den første gruppe hører grundskoler, kommunale forvaltninger og virksomheder. Denne gruppe behandles også i kapitel 3 om projektets foreløbige resultater. Til den anden gruppe hører forældre, erhvervsskoler, Undervisningsministeriet, lokal- og landspolitikere og Landsforeningen for Autisme.

AspIT har ved projektets begyndelse haft fokus på at skabe synlighed og etablere et bredt kontaktnet. Strategien er udmøntet ved at projektchefen har iværksat et stort opsøgende arbejde dels gennem personlig kontakt, fx til virksomheder, dels gennem et årsmøde for projektets interessenter, nyhedsbreve og kontakt til pressen.

AspIT har – takket være en stor indsats – formået at gøre opmærksom på sig selv og på den måde placeret sig på landkortet. Det gælder fx i forhold til Undervisningsministeriet der har fokus på projektets resultater og på hvordan projektet kan videreføres. Ministeriets opmærksomhed er blevet skærpet gennem undervisningsministerens besøg på uddannelsen i januar 2007 hvor ministerens besøg gav bred dækning i både de lokale og landsdækkende medier. Det gælder også i forhold til de lokale virksomheder der beskæftiger sig med it, og i forhold til de lokale grundskoler og kommunale forvaltninger. At flere grundskoler og kommunale forvaltninger er blevet op-

mærksomme på AspIT, skyldes i høj grad også forældrene til de unge der nu går på uddannelsen. Projektet nyder i det hele taget stor opbakning fra de unges forældre.

Systematiser kontakten og målret kommunikationen til projektets interessenter

Strategien for kommunikation og samarbejde med eksterne aktører og interessenter har været at sigte så bredt som muligt hvilket som nævnt har båret frugt i forhold til at skabe synlighed og iværksætte projektet. På længere sigt indebærer strategien imidlertid en risiko for at det bliver for tilfældigt hvem AspIT får etableret samarbejde med, og at de forskellige aktører og interessenter ikke får den information som de har brug for. Fx efterlyste de kommunale sagsbehandlere flere informationer – gerne samlet i en folder.

For at få overblik over de forskellige aktører og interessenter kan det være en god idé at skelne mellem på den ene side de aktører og interessenter der på forskellig vis er en del af den praktiske gennemførelse af projektet, og på den anden side de aktører og interessenter der bidrager mere indirekte til projektet. Men denne opdeling skal være mere præcis for at kunne danne grundlag for handling. Virksomheder der tænker på at indgå i et samarbejde med AspIT, har fx ikke de samme incitamenter og brug for de samme informationer som de kommunale forvaltninger der skal hjælpe unge i gang med en uddannelse. Opdelingen skal derfor følges op af en egentlig analyse.

EVA anbefaler

- at AspIT systematiserer kontakten til sine eksterne aktører og interessenter og målretter kommunikationen med dem. Uddannelsen kan fx tage udgangspunkt i en interessentanalyse der kan fastslå hvilke aktører og interessenter der har brug for hvilke informationer, og hvordan de på hver sin måde kan inddrages i projektet.

3 De foreløbige resultater

Dette kapitel gør rede for de foreløbige resultater i projektet. Først beskrives uddannelsens indhold i forhold til dens formål og mål. Derefter gennemgås uddannelsens struktur og benyttede undervisnings- og arbejdsformer og optagelse og overgang fra grundskolen. Endelig belyser kapitlet uddannelsens gennemførelse og studieaktivitet.

3.1 Uddannelsens indhold i forhold til dens formål og mål

Uddannelsens og undervisningens tilrettelæggelse er kun beskrevet i begrænset omfang (jf. afsnit 3.2). Men det ligger fast at der først og fremmest undervises i pc-kørekort på første semester. Semestret sigter mod at give eleverne grundlæggende it-kompetencer. Andet semester skal afklare om elevernes talent ligger inden for hovedområderne teknik, softwarekonstruktion eller visualisering. På baggrund af afklaringen skal elevernes videre uddannelse munde ud i en specialisering inden for et af de tre hovedområder.

Uanset typen af specialisering sigter uddannelsen også mod at udvikle elevernes personlige og sociale kompetencer. Dette arbejde udmønter sig i konkrete aktiviteter, fx bowling og elevernes deltagelse i en it-messe i Hannover. At AspIT vægter arbejdet med elevernes personlige og sociale kompetencer højt, kommer også til udtryk i den daglige fælles frokost med eleverne som lærerne får løn for at deltage i.

Af interviewene fremgik det at alle forløb afsluttes med prøver. Hvis eleven dumper en prøve, har denne mulighed for at modtage ekstra undervisning og tage prøven igen. Eleverne fortalte desuden at underviserne løbende holder øje med hvordan det går med de enkelte elever. Ifølge eleverne er AspIT god til at tage udgangspunkt i den enkelte elevs kompetencer, men de oplever alle at blive udfordret. Det er tydeligt at de unge har fået styrket deres selvtillid ved at gå på uddannelsen dels fordi de oplever at der er plads til dem, dels fordi de løser konkrete opgaver der har værdi for virksomhederne.

De interne undervisere, den socialpædagogiske vejleder og projektchefen gør status på elevernes udvikling på projektmøderne (jf. afsnit 2.3). Projektchefen tilføjede i den forbindelse at det i høj grad er overladt til den socialpædagogiske vejleder at vurdere elevernes personlige og sociale kompetencer.

Dokumentationen viser ikke hvilket kompetenceniveau eleverne opnår. Men de eksterne undervisere pegede på at elevgruppen samlet set tydeligt adskiller sig fra andre grupper af unge. Samtidig er det vigtigt at være opmærksom på at eleverne indbyrdes er meget forskellige.

Ses der på tilknytningen til erhvervslivet, har AspIT fra starten lagt vægt på at uddannelsen sigter mod at bringe de unge i beskæftigelse inden for it-området. Erhvervsrettet fremgår tydeligt både af beskrivelsen af formålet med uddannelsen og af de succeskriterier der er opstillet. Det kommer også tydeligt frem i de forskellige interview, fx med styregruppen og projektchefen.

AspIT har indtil videre gennemført ti forskellige væksthussopgaver, dvs. opgaver som AspIT har løst for lokale virksomheder. Projektperioderne har varet fra et par dage til en måned, og de har hver især været løst af en til tre elever. AspIT har endnu ikke erfaringer med at sende eleverne i praktik, men det er lykkedes at skaffe syv forskellige praktikpladser hvor de unge – og AspIT – er i gang med at gøre deres første erfaringer.

Af interviewet med virksomhederne fremgik det at både væksthusopgaver og praktikaftaler er kommet i stand takket være et stort og vedholdende arbejde, ikke mindst fra projektchefens side. Som motivationsfaktor pegede virksomhederne på deres sociale ansvar. Samtidig nævnte virksomhederne dog at målet er at ansætte de unge, og at der er tale om opgaver som fortjener at blive løst, men som normalt ikke bliver det. I den forbindelse efterlyste virksomhederne informationer om dels hvad eleverne kan, dels hvad det betyder at eleverne har særlige behov. Virksomhederne roste dog AspIT fordi projektchefen og den socialpædagogiske vejleder aktivt har været med til at definere praktikanternes opgaver. AspIT overvejer desuden hvordan man kan introducere virksomhederne til arbejdet med de unge på et kursus.

Styrk informationen til virksomhederne

Dokumentationen viser tydeligt at de personer der på forskellig vis har tilknytning til AspIT, er optaget af perspektivet i at gøre en forskel i forhold til den enkelte unge og synliggøre værdien af mangfoldighed blandt medarbejderne i virksomhederne.

AspIT har taget de første skridt i retning af at tilknytningen til erhvervslivet bliver underbygget. Dels løser AspIT en række opgaver for lokale virksomheder, dels er de første elever startet i praktik. Om eleverne kan blive i virksomhederne, er endnu ikke dokumenteret. I første omgang skal det altså dokumenteres at eleverne faktisk kan gennemføre deres praktikforløb. På længere sigt vil det vise sig om eleverne kan opnå ansættelse i de pågældende virksomheder eller i andre virksomheder.

Men det er afgørende at projektet hjælper virksomhederne mest muligt i forhold til at komme de unge i møde og få løst deres opgaver, fx gennem støtte til at definere de unges arbejdsopgaver.

EVA anbefaler

- at AspIT fortsat har fokus på hvordan der skabes et vellykket forløb, både for de unge og for virksomhederne. Konkret efterlyser virksomhederne bl.a. mere information om hvad de unge kan, og hvad deres særlige behov betyder i relation til det pågældende arbejde.

3.2 Uddannelsens struktur og benyttede undervisnings- og arbejdsformer

Projektbeskrivelsen for AspIT gav nogle bud på hvad uddannelsen kunne indeholde, fx officielle certificeringer, løsning af konkrete opgaver for lokale virksomheder og fysisk udfoldelse. Projektbeskrivelsen gjorde derimod ikke rede for hvordan uddannelsen kunne bygges op, og hvilke forløb der kunne indgå. AspIT har nu udarbejdet en oversigt over uddannelsens struktur. Strukturen fremgår af figur 1.

Figur 1 Uddannelsesstrukturen på AspIT

Uger /sem.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
6. Sem.				T						S						V		
5. Sem.				T						S						V		
4. Sem.				T						S						V		
3. Sem.				T						S						V		
2. Sem.			T1							S1					V1			
1. Sem.	I1	I2	G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	A(T)			A(S)			A(V)		
0. Sem.	Visitation							B1	B2	B3	B4	Evaluering						

0. Semester: Visitation → Brobygning → Evaluering (Sekventielt forløb)

1. Semester: Introduktion → Grundlæggende IT → Avanceret IT (Sekventielt forløb)

2. Semester: Teknik, Systemkonstruktion, Visualisering (Ikke sekventielt forløb)

Ifølge projektchefen er AspIT parat til at beskrive indholdet af uddannelsen nu hvor strukturen ligger fast. I den forbindelse er det vigtigt at være opmærksom på at AspIT ikke hidtil har udarbejdet fremadrettede beskrivelser, men prøvet sig frem og udarbejdet beskrivelser på baggrund af de indsamlede erfaringer. Det betyder at der foreligger semesterplaner for første og andet semester. Planerne beskriver uge for uge hvilket emne og indhold der undervises i, og hvilken litteratur der benyttes.

Af interviewene med eleverne fremgik det at underviserne indleder hvert modul med at præsentere eleverne for det kommende forløb. Eleverne er glade for præsentationerne selvom flere af dem fortalte at de typisk ikke tænker så langt frem, men tager én uge ad gangen.

AspIT arbejder overordnet set med tre forskellige typer forløb: fag og øvelser, væksthus og praktikforløb. Fag og øvelser og væksthus foregår på AspIT, mens praktik naturligvis afvikles i virksomhederne.

Som tidligere nævnt forsøger underviserne at tilrettelægge undervisningen så den tager udgangspunkt i den enkelte elevs faglige niveau, dvs. at undervisningen differentieres. Undervisningen foregår i klasselokaler hvor eleverne har adgang til hver deres computer. I forløb hvor eleverne undervises i væksthus, har den pågældende underviser gode erfaringer med at placere eleverne med ryggen til rummets centrum så han kan se hvad der udarbejdes på elevernes skærme. Desuden bruger underviserne projektor og tavle, og der er eksperimenteret med film.

Når eleverne på første semester undervises i pc-kørekort, foregår det typisk ved fælles undervisning om formiddagen og øvelser om eftermiddagen. I forbindelse med væksthus-opgaver arbejder eleverne mere selvstændigt.

Udfold beskrivelsen af uddannelsens struktur og beskriv indholdet af samtlige forløb

AspIT blev iværksat uden et ekspliciteret grundlag for hvordan uddannelsen og undervisningen skulle tilrettelægges. Uddannelsens struktur er nu beskrevet i oversigtsform, mens det skriftlige grundlag for undervisningen fortsat udarbejdes retrospektivt, dvs. med udgangspunkt i de gennemførte forløb på uddannelsen.

Hvis formålet og målene med og kravene til tilrettelæggelsen ikke bliver ekspliciteret, er det uklart hvad projektet arbejder hen imod, ligesom det som nævnt ikke er muligt at vurdere målopfyldelsen. Dermed bliver det vanskeligt at skabe sammenhæng og progression. Det gælder både i forhold til uddannelsen som et hele og til undervisningen af den enkelte elev.

Det er vigtigt at være opmærksom på at AspIT er et forsøg. Det betyder på den ene side at det ikke kan forventes at der foreligger færdige beskrivelser af alt i projektet. På den anden side må det dog forventes at der foreligger udkast om uddannelsen og undervisningen som er retningsangivende, og som kan gøres til genstand for evaluering – ikke mindst internt. Udarbejdelsen af et skriftligt grundlag der beskriver uddannelsen og undervisningen, er en forudsætning for at skabe systematisk udvikling inden for rammerne af forsøget. Samtidig er det en forudsætning for at kunne vurdere resultaterne i forhold til en eventuel videreførelse (jf. i øvrigt afsnit 2.3 og 3.1).

EVA anbefaler

- at AspIT udfolder beskrivelsen af uddannelsens struktur og beskriver samtlige forløb. Beskrivelserne skal som minimum gøre rede for formål, mål og tilrettelæggelse.

3.3 Optagelse og overgang fra grundskolen

Projektbeskrivelsen for AspIT lagde op til at uddannelsen skulle starte med minimum fire deltagere pr. 1. januar 2005, og at otte deltagere derudover skulle starte på uddannelsen pr. 1. august 2005. Det betyder at der samlet ville gå 12 elever på uddannelsen. Af en oversigt fra januar 2007 over uddannelsens faktiske elevbestand fremgår det at det første hold startede 1. august 2005, og at der siden er optaget elever hvert halve år. Alt i alt går der 17 elever på uddannelsen fordelt på fire forskellige hold. Generelt er eleverne på de sidst optagne hold væsentlig yngre end eleverne på de to først optagne hold. Der sigtes mod endnu et optag i august 2007. Uddannelsen ønsker fremover at optage fem til seks elever hvert halve år.

Mens projektet – og således også undervisningen af de første elever – var noget usammenhængende i starten, har AspIT siden udviklet et brobygningsforløb der er et visiteringsforløb af fire ugers varighed for interesserede unge. I løbet af visiteringsforløbet afdækkes de unges kompetencer med hensyn til skolemodenhed, engelsk-, dansk-, matematik- og it-kundskaber, selvstændighed og særlige hensyn der skal tages i forhold til den enkelte unges handicap. Fx dannede visiteringssystemet grundlag for dannelsen af det tredje hold på uddannelsen – ud af 15 interesserede unge blev 5 optaget som elever.

Det er vigtigt at være opmærksom på at ikke alle interesserede unge optages på et brobygningsforløb. En første sortering foregår dels ved at nogle af de skoler der afgiver elever til AspIT, foretager deres egen screening af de unge, dels ved at AspIT gennemfører samtaler med de interesserede unge der tager udgangspunkt i et ansøgningsskema.

Efter visiteringsforløbet holder AspIT et statusmøde med den unge, den unges forældre, læreren og eventuelt sagsbehandleren. På mødet fremlægger AspIT sin vurdering, og der indgås aftale om eleven er egnet til at søge om optagelse på AspIT.

Visiteringsforløbet får kun lovord med på vejen i interviewene. Det gælder fra AspIT selv, men også fra de optagne elever og deres forældre og de afgivende skoler. Ifølge interviewpersonerne er det synligt hvad AspIT lægger vægt på i forhold til optagelsen af elever på uddannelsen, og brobygningsforløbet gør det muligt for begge parter at afstemme forventninger. I den forbindelse skal det bemærkes at systemet endnu ikke var på plads da den ene af de interviewede elevgrupper blev optaget på uddannelsen. Det bemærkes endvidere at dokumentationsmaterialet ikke omfatter synspunkter fra de elever der er blevet afvist på uddannelsen.

Ses der på overgangen fra grundskolen, nævnte både eleverne og deres forældre at de oplevede overgangen som positiv fordi AspIT har forståelse for de unges handicap, og fordi uddannelsen har både tilstrækkelig mange ressourcer og tilstrækkelig fleksible rammer til at komme den enkelte unge i møde.

Placer brobygningsforløbet tidligere på semestret

Den første evaluering pegede på at det var nødvendigt at styrke kriterierne for optagelse på uddannelsen. Dokumentation viser at AspIT har løftet den opgave. Visiteringsforløbet og kriterierne der bruges i den forbindelse, bidrager i afgørende grad til dels at det er de rette elever der optages – dvs. elever som interesserer sig for it, og som har de fornødne kompetencer, men som ikke kan gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse – dels at der er åbenhed om kriterierne for optagelse hvilket er med til at sikre retssikkerheden for de unge der ønsker optagelse.

De skoler der afgiver elever til AspIT, pegede imidlertid på at visiteringsforløbet er placeret så sent på semestret at det er svært at operere med en alternativ plan for de unge der ikke optages på uddannelsen.

EVA anbefaler

- at visiteringsforløbet placeres tidligere på semestret så de afgivende skoler kan finde alternative løsninger til de unge der afvises på uddannelsen.

3.4 Gennemførelse og studieaktivitet

Dokumentationen viser at AspIT ikke stiller krav til elevernes fremmøde. Ifølge de interne undervisere knytter kravene sig til hvad eleverne kan præstere ved afslutningen af et undervisningsmodul. Underviserne fører protokol, men ikke for at kunne sanktionere ved for stort fravær. Eleverne oplever at underviserne holder øje med dem, og at AspIT "tager fat i kraven på dem" ved for stort fravær. I den forbindelse fortalte eleverne at fraværet er lovligt hvis de husker at varsle det.

I interviewet pegede projektchefen på at spørgsmålet om studieaktivitet er forbundet med udfordringer. At de unge ikke er gode til at møde op på uddannelsen, er en del af deres handicap, og det hjælper ikke at true med forskellige konsekvenser. Samtidig er de unge teenagere der oven i købet forstår at udnytte deres handicap. Uanset årsagen er der behov for at lære de unge at virksomhederne stiller krav om et stabilt og kontinuerligt fremmøde.

Forsøgsuddannelsen har endnu ikke eksisteret så længe at der er elever som har gennemført uddannelsen – det første hold har været i gang siden august 2005. Den socialpædagogiske vejleder gennemfører hvert halve år møder med den enkelte unge, den unges sagsbehandler og eventuelt forældrene hvor der gøres status, tales om den unges fremtidsbilleder og formuleres mål, fx om et mere regelmæssigt fremmøde.

Af interviewene med socialrådgiverne fremgik det at det er forskelligt hvilken rolle de indtager i forhold til de unge. For nogle synes det først og fremmest at være et spørgsmål om hvordan den unge støttes økonomisk, mens andre både forholder sig til økonomi og engagerer sig i den unges udvikling. Flere af socialrådgiverne pegede på at der er et godt samarbejde med AspIT om perspektiverne for de unge.

Stil krav til elevernes studieaktivitet

AspIT har gjort sig en række overvejelser om hvilke udfordringer det giver at stille krav til elevernes studieaktivitet. Foreløbig har uddannelsen valgt at gå forsigtigt til værks og ikke stille nogle formelle krav.

At stille krav til unge der lider af Aspergers syndrom, er givetvis ikke let. Men samtidig vil de unge uden tvivl blive mødt af krav til deres fremmøde og aktivitetsniveau i fremtiden. Det gælder hvad enten de gennemfører et praktikforløb, får et egentligt arbejde i en virksomhed eller fortsætter i ordinær uddannelse. Skal AspIT ruste de unge til fremtiden, bør eleverne lære at håndtere sådanne krav.

EVA anbefaler

- at AspIT stiller krav til elevernes studieaktivitet. Kravene skal være på den ene side så rummelige at de tilgodeser de unges handicap, og på den anden side så faste at de unge gradvist lærer at opfylde dem.

Appendiks A

Oversigt over anbefalinger

Dette appendiks indeholder en oversigt over rapportens samlede anbefalinger. Oversigten følger kronologien i rapporten.

EVA anbefaler:

- at projektets sigte og overordnede mål tydeliggøres for alle der er tilknyttet projektet, og at der på den baggrund formuleres klare og konkrete mål for den sidste del af projektperioden. I den forbindelse bør det overvejes om ambitionsniveauet for såvel projektets leverancemål som succeskriterier er sat for højt, fx succeskriterierne om at AspIT uddannelsen er SU berettiget, og at 30 % af eleverne inden afslutningen af projektperioden enten skal have opnået ansættelse på arbejdsmarkedet eller være optaget på et ordinært uddannelsesforløb hvor it indgår som et væsentligt element. Når uddannelsen formulerer mål der på forhånd er uden for rækkevidde, er der en betydelig risiko for at ingen af dem nås.
- at AspIT etablerer et skriftligt grundlag der beskriver organisationen, og at AspIT overvejer hvilke fora der skal videreføres for at tilstrækkelig viden, kompetencer og netværk er til stede i organisationen og udnyttes effektivt.
- at AspIT sætter fokus på hvordan uddannelsen tilrettelægges. AspIT bør i den forbindelse overveje hvilken dokumentation der kan understøtte dette arbejde, og hvordan det kan gøres til et fælles anliggende.
- at de eksterne undervisere i højere grad inddrages i udviklingen af uddannelsesmodellen og forløbene på AspIT. Ud over at have kendskab til AspIT har lærerne en ekstern synsvinkel på projektet, og de kan sammenligne AspIT med eksisterende uddannelser der ligeledes har fokus på it.
- at AspIT skelner tydeligt mellem diskussioner og evalueringer af elevernes udbytte og diskussioner og evalueringer af undervisningen for bedre at kunne udnytte potentialet i de forskellige typer.
- at AspIT systematiserer kontakten til sine eksterne aktører og interessenter og målretter kommunikationen med dem. Uddannelsen kan fx tage udgangspunkt i en interessentanalyse der kan fastslå hvilke aktører og interessenter der har brug for hvilke informationer, og hvordan de på hver sin måde kan inddrages i projektet.
- at AspIT fortsat har fokus på hvordan der skabes et vellykket forløb, både for de unge og for virksomhederne. Konkret efterlyser virksomhederne bl.a. mere information om hvad de unge kan, og hvad deres særlige behov betyder i relation til det pågældende arbejde.
- at AspIT udfolder beskrivelsen af uddannelsens struktur og beskriver samtlige forløb. Beskrivelserne skal som minimum gøre rede for formål, mål og tilrettelæggelse.
- at visiteringsforløbet placeres tidligere på semestret så de afgivende skoler kan finde alternative løsninger til de unge der afvises på uddannelsen.

- at AspIT stiller krav til elevernes studieaktivitet. Kravene skal være på den ene side så rummelige at de tilgodeser de unges handicap, og på den anden side så faste at de unge gradvist lærer at opfylde dem.